ئەدەبی مناڵان – دوو هـــاوڕیـێ
… و: محەمەد بەرزی

منداڵە خۆشەویستەکان ، جارێکیان مشکێک و بۆقێک بوون بـە هاوڕیێ . بۆقەکە لە ناو گۆماوێکدا دەژیا ، هەموو بەیانییەک بە بازدێک لە ناو گۆماوەکەدا خۆی هەڵدەدایە دەرەوە و خێرا دەچوو بۆ سەردانی مشکەکەی هـاوڕێی ، کە لە نـاو کـونێکی نزیـک دارێکـی گەورەدا خۆی شـاردبۆوە . پێکەوە بۆ خۆیـان بەوپەڕی خۆشییەوە یارییانـدەکرد ، پاشان بۆقەکە سەرلە ئێوارەیەکی درەنگ دەگەڕایەوە بۆ گۆماوەکەی خۆی . مشکەکە بۆقەکەی بە دڵ خۆشدەویست و زۆریش بەو هاوڕێیەتییە دڵخۆشبـوو . بەڵـام ئەوەی سـەیر بـوو ، تەنهـا بۆقەکە سـەردانی مشکەکەیـــدەکرد ، هەر بۆیە بۆقەکە ئەمەی زۆر پێنـــاخۆشبوو ، زۆر خەفەتی پێدەخوارد و هەستی بە کەمایەتی دەکرد ، ڕۆژ لە دوای ڕۆژ زیاتر نیگەراندەبوو . زوو زووش لە دڵی خۆیدا دەیووت : (باشە ئەم مشکە خۆی بە چی دەزانێت ، ئاخر بۆ ئەوەندە لـووت بەرزە ، بۆ دەبێ هەموو ڕۆژێک من سەردانی بکەم ، ئەی باشە ئەویش بۆ جارێک نایەت سەردانێکم بکات ، ئەی بۆ هەردەبێ چاوەڕی□ ب□□ت من بچم بۆ لای ؟) . ئیتـــر بۆقەکە بە تەواوی ڕقـــی لە مشکەکەی هـــاوڕێی هەڵگـــرت ، خۆشەویستییەکەی بوو بە بوخز و کینە و خوا خوای بوو تۆڵەی ئەو سووکایەتییەی لێبکاتەوە . هەر بۆیە بەیانییەکی زوو پەتێکی لەگەڵ خۆیـدا بـرد و چـوو بۆ لای مشکەکە . هەر گەیشتە لای گـورج سـەرێکی پەتەکەی بە جوانی بەست بە قاچێکی خۆیەوە و سەرەکەی تریشی زۆر بە قایم بەست بە کلکی مشکەکەوە ، ئنجا بە قونە قون مشکەکەی بە دوای خۆیدا ڕاکێشا ، لە دڵی خۆشیدا زوو زوو دەیووت : (ئا بزانە ئەمڕۆ چۆن زوخاو دەکەم بەقوڕگتدا و چۆنیش لە ناو گۆمەکەدا دەتخنکێنم و هەقی ئەو لـووتبەرزییەت لێدەکەمەوە) . مشکەکە حەپەسا بوو ، لە ترساندا هەموو گیانی دەلەرزی و ئارەقی شین و مۆری دەردابوو ، هاواریدەکرد و دەیووت : (باشە تۆ بۆ لە خوتوخۆڕایی وادەکەی ، تکایە وامەکە و ئازارم مەدە و ئێمە هاوڕیی یەکترین ، من تۆم زۆر زۆر خۆشدەوێت ، ئاخر من چیم لە تۆکردووە ، بە ڕاستی نازانم تۆ بۆچی ئاوا ئازارم دەدەیت ؟) ، بەڵام بۆقەکە گوێی لێنەگرت و دەمی هەڵنەپچڕا قسەیەکیش بکات و بە دوو چاوی بزەوە یەکبینە بە دوای خۆیدام ڕایدەکێشا ، نەوەستا تا گەیشتە لێواری گۆماوەکە ، ئنجا بە هەموو هێزی خۆیەوە گوڕی بەستەوە و گورج بە مشکەکەوە خۆی هەڵدایە نـاو گۆمـاوەکەوە و بە خێرایـی خۆی لە نـاو ئـاوەکەدا نـوقمکرد .

مشکەکەش لە ناو ئاوەکەدا کەوتە پەلە قاژە و خوا خوای بوو خۆی لە خنکاندن ڕزگاربکات . بەڵام نەیتوانی ، هەر بۆیە پاش تۆزێک خنکا و کەوتە سەر ڕووی ئاوەکە … ئەوەی سەیر بوو ، لە دوورەوە هەڵۆیەک مشکەکەی بەسەر ڕووی ئاوەکەوە بینی ، بە هەموو هێز و توانای خۆیەوە بۆی دابەزی و بە چنگە تیژەکانی گرتی و زۆر بە خێرایی بەرزیکردەوە و وەک بایەکی تیژ هەڵفڕی ، جا چونکە کلکی مشکەکەش بە قاچی بەقەکەوە بەسترابوو ، بەقەکەشی لەگەڵ مشکەکەدا بەرزکردەوە . هەڵۆکە نەوەستا تا گەیشتە سەر لقی درەختێکی بەرز ، کە لە گەماوەکەوە نزیکبوو ، هەرچەندە بەقەکە هەوڵێکی زۆری دا خۆی ڕزگار بکات ، بەڵام نەیتوانی و لە ئەنجامدا هەڵۆکە هەردووکیانی خوارد .

جا منداڵە ئازیزەکان ئەم چیرۆکە پێماندەڵێت ، نە دەبوو بەقەکە ئەو کارە خراپە بەرامبەر هاوڕێیەکەی بکات ، دەبووایە لە پێشدا گلەییەکانی خۆی بە مشکەکە بووتایە ، تا ئەویش بیتوانیایە داکۆکی لە خۆی بکات ، لەوانەیە هۆکاری تایبەتی خۆی هەبووبێت ، کە سەردانی بەقەکەی نەکردووە . پاشان ئەم چیرۆکە ئەو پەندە کوردییەمان بیردەخاتەوە ، کە دەڵێت : (ئەوەی چاڵ بۆ یەکێک هەڵبکەنێت خۆی تێی دەکەوێت) .

تێبینی : ئەم چیرۆکە بە دەستکارییەوە لە ئینگلیزییەوە کراوە بە کوردی و ناوی نووسەری لەسەر نییە .